

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku A. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury pomostowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
(...) z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
na rzecz wnioskodawcy 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ustalenia A. N. prawa do emerytury pomostowej wskazując, że na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 14 lat, 3 miesiące i 20 dni. Jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatorów zagranicznych za pośrednictwem G. Sp. z o.o. Wnioskodawca nie był związany stosunkiem pracy ze spółką kierującą do pracy za granicą, a zatem, zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie można

jej uznać za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń dotyczących wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w G. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. N. prawo do emerytury pomostowej począwszy od dnia 23 lutego 2015 r. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, iż w spornych okresach wnioskodawca wykonywał poza granicami kraju pracę w szczególnych warunkach, wymienioną w pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowiącego wykaz prac w szczególnych warunkach, to jest prace na statkach żeglugi morskiej. Sąd ten nie podzielił argumentacji organu rentowego, że tylko pracodawca może stwierdzić w stosownym świadectwie pracy okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że dowodem tym mogą być między innymi zaświadczenia wystawione przez pośrednika, jakim niewątpliwie była G. Sp. z o.o. w G.. Sąd ten zauważył, że na podstawie tych zaświadczeń organ rentowy uwzględnił wymienione w nim okresy zatrudnienia za pośrednictwem G. Sp. z o.o. w ogólnym stażu pracy. Nadto zauważył, że z art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, iż do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach (szczególnym charakterze) jest zobowiązany płatnik składek. Płatnikiem składek w spornych okresach była natomiast niewątpliwie G. Sp. z o.o.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Apelacyjny podzielił w pełni stanowisko, zgodnie z którym zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych, zależy od uznania tych okresów za okresy składkowe (wyrok SN z dnia 5 marca 2003 r., II UK 196/02, LEX nr 78191). W ocenie Sądu odwoławczego, nie jest przedmiotem sporu ani nie budzi wątpliwości okoliczność, że w spornych okresach zatrudnienia ubezpieczonego za granicą u armatorów zagranicznych za pośrednictwem M. Sp. z o.o. w G. były opłacane z tego tytułu składki na jego ubezpieczenia społeczne na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości wskazanej w obowiązujących wówczas przepisach prawa. Dla uzyskania uprawnienia do

emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, nie jest zaś istotne, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. W przypadku pracowników kierowanych do pracy za granicą rolę właściwego i wystarczającego dowodu wykazującego okresy pracy w warunkach szczególnych mogą spełniać odpowiednie zaświadczenia wydawane przez jednostki kierujące obywateli polskich do pracy za granicą.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 49 w związku z art. 4 w związku z art. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz.1656 ze zm.), art. 51 w związku z art. 2 pkt 2 i pkt 3 oraz art. 3 i art. 15 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz na naruszeniu prawa procesowego: art. 233 k.p.c.

Pozwany wnosił o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania albowiem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości przy ich stosowaniu, a mianowicie: czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 51 i 49 ustawy emeryturach pomostowych można zastosować te przepisy w przedmiotowej sprawie i zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy takiego marynarza można uznać za pracownika w rozumieniu przepisów ustawy, który jest w kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 4 w związku z art 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarczyła podstaw uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie SN z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Nie może mieć natomiast charakteru kazuistycznego i zawierać szeregu szczegółowych założeń determinujących odpowiedź, jak i nie może służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2015 r., IV CSK 405/15, LEX nr 2160209). W przedmiotowej sprawie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej sprowadza się natomiast do oceny rozstrzygnięcia konkretnej sprawy.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powinno polegać na sformułowaniu tego zagadnienia (postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11). Musi być to zagadnienie nowe i nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie sądowym (T. Ereciński, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V, red. T. Ereciński). Jeżeli zagadnienie prawne było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, skarżący powinien wykazać, że wystąpiły okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie SN z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934; postanowienie SN z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Również oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje

rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie SN z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Tymczasem kwestia poddana pod rozagę Sądu Najwyższego została już wyczerpująco wyjaśniona w orzecznictwie.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 maja 2014 r., II UK 465/13, LEX nr 1475169, przyjął, że dla oceny prawa wnioskodawcy do emerytury pomostowej, nie ma przesądającego znaczenia fakt, że zaświadczenia o okresach pracy zostało wydane przez podmiot, którego nie można uznać za płatnika składek, o którym mowa w art. 2 ustawy pomostowej oraz za podmiot uprawniony do wystawienia zaświadczenia, o jakim mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych. Dla uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma bowiem fakt wykazania (udokumentowania) pracy w warunkach szczególnych, zaś mniejsze czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek, będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

W orzecznictwie przyjmuje się, że okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej (wyrok z dnia 30 sierpnia 2001 r., II UKN 500/00, OSNP 2003 nr 10, poz. 258), oraz że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jeżeli są one uznane za okresy składkowe (wyrok z dnia 5 marca 2003 r., II UK 196/02, OSNP 2004 nr 8, poz. 144).

Świadectwo pracy potwierdzające wykonywanie pracy u armatorów zagranicznych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze członka załóg w warunkach szczególnych (na statkach morskich) wystawione przez jednostkę kierującą obywateli polskich do pracy za granicą, która uiszczała składki na ubezpieczenia społeczne, na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami, daje podstawę do ustalenia tzw. faktów ubezpieczeniowych - okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym

charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. i może stanowić podstawę do przyjęcia, że okresy pracy w nim podane są okresami pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (wyrok SN z dnia 10 października 2013 r., II UK 106/13, LEX nr 1391452). W wyroku z dnia 29 stycznia 2014 r. Sąd Najwyższy przyjął, że marynarz wykonujący pracę u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez G. Sp. z o.o. jest zatrudniony w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (II UK 255/13, LEX nr 1738483).

Odnosić należy ponadto, że Sąd Najwyższy w analogicznych sprawach odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (postanowienie SN z dnia 24 czerwca 2013 r., II UK 107/13, LEX nr 1747777; postanowienie SN z dnia 18 września 2013 r., II UK 207/13, LEX nr 1618758; postanowienie SN z dnia 4 lutego 2014 r., II UK 457/13, LEX nr 1644550).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.